

ЕТИЧНА РАДА

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5,
тел.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

ETHICS COUNCIL

01601, Kyiv, Lypska St., 18/5,
tel.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

7 травня 2022 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 6

***Про невідповідність діючого
члена Вищої ради правосуддя
Грищука В.К.
критеріям професійної етики
та доброчесності для зайняття
посади члена Вищої ради правосуддя***

Етична рада у складі Голови Етичної ради Кишакевича Л.Ю. (дистанційно в режимі відеоконференції), Заступника Голови Етичної ради сера Хупера Е. (дистанційно в режимі відеоконференції), членів Ради: Трясуна Ю.Р. (дистанційно в режимі відеоконференції), Сіверіна В.І. (дистанційно в режимі відеоконференції), Корді Р. (дистанційно в режимі відеоконференції), Перлінг Л. (дистанційно в режимі відеоконференції), провівши оцінювання відповідності діючого члена Вищої ради правосуддя Грищука Віктора Климовича критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя, відповідно до Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Регламенту Етичної ради, затвердженого Рішенням Етичної ради № 4 від 9 грудня 2021 року із змінами, внесеними відповідно до Рішеннями Етичної ради № 1 від 1 грудня 2021 року та № 4 від 26 квітня 2022 року, Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої

ради правосуддя критеріям професійної етики та доброчесності, затвердженої Рішенням Етичної ради № 5 від 9 грудня 2021 року (далі – Методологія),

в с т а н о в и л а:

14 березня 2019 року Гришук В.К. обраний членом Вищої ради правосуддя з'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ та склав присягу члена ВРП.

29 квітня 2019 року Гришук В.К. набув повноважень члена ВРП.

Відповідно ст. 4 Розділу II Прикінцевих і перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя» Етична рада протягом шести місяців з дня затвердження її персонального складу одноразово здійснює оцінювання відповідності членів Вищої ради правосуддя (крім Голови Верховного Суду), обраних (призначених) на посаду члена Вищої ради правосуддя до набрання чинності цим Законом, критеріям професійної етики і доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Вивчивши документи, надані Гришуком В.К. на запит Етичної ради, його письмові пояснення, інформацію, отриману з відкритих джерел та від громадських організацій, інформацію, отриману від Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) і Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), провівши співбесіду з ним, Етичною радою встановлено наступне.

НАБУ в мережі Інтернет оприлюднений аудіозапис та роздруківка розмови осіб, зокрема від 02 квітня 2019 року, 20 червня 2019 року, 21 червня 2019 року та 16 липня 2019 року. Вказані роздруківки також надані НАБУ до Етичної ради.

Під час проведення співбесіди член ВРП Гришук В.К. заявив, що йому відомо про наявність записів таких розмов, та підтвердив, що на записах від

02 квітня 2019 року, 16 липня 2019 року зафіксована його розмова з особою, яка на той час обіймала посаду голови Окружного адміністративного суду міста Києва (далі – ОАСК), а на записі від 21 червня 2019 року зафіксована розмова з працівником секретаріату одного з Комітетів Верховної Ради України.

Також Грищук В.К. Етичній раді пояснив, що 02 квітня 2019 року він телефонував голові вказаного вище суду та лише просив його, як очільника суду, проконтролювати щоб справа, яка перебувала у провадженні суду, за позовом, в якому ставились питання щодо законності обрання Грищука В.К. членом ВРП від з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ була розглянута в розумні строки. Він вважає, що контроль за дотриманням строків розгляду справ віднесений до повноважень голови суду.

Етична рада вважає таку відповідь непереконливою, оскільки, як вбачається зі змісту записаної розмови, голова суду повідомляє, що він все контролює, також, він інформує Грищука В.К., що у справі поставлене питання про забезпечення позову, однак він запевняє, що цього не буде та що другого травня Грищук В.К. розпочне працювати і щоб він не хвилювався.

Щодо строків розгляду позову, як про це заявляє Грищук В.К., на записі мова не йде. З цього випливає, що справжньою метою розмови Грищука В.К. з головою ОАСК було вплинути через голову суду на суддю, у провадженні якого перебувала справа, ухвалити рішення про відмову у задоволенні позову для того, щоб Грищук В. К. міг приступити до виконання обов'язків члена ВРП. Крім того, відповідно до ст. 24 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" контроль за дотриманням суддею процесуальних строків розгляду справи не відноситься до компетенції голови суду. Про повноваження голови місцевого суду щойно обраний член ВРП Грищук В.К., як фахівець в галузі права з вченим ступенем професора, про що він неодноразово підкреслював під час співбесід, очевидно знав.

Також, Грищук В.К. підтвердив, що 16 липня 2019 року мав телефонну розмову з головою ОАСК, який попросив його поговорити з особами, назвавши їх імена, які можуть вплинути на призначення Президентом України члена ВРП за його квотою. Однак він таке прохання не виконав.

Відповідно до роздруківки розмови від 16 липня 2019 року голова ОАСК говорить про "нашого" кандидата в члени ВРП.

Як пояснив Грищук В.К., мова йшла про Омельчука О.М., якого він знав як відомого науковця, юриста, ректора одного із закладів вищої освіти.

Відповідно до роздруківки розмови від 21 червня 2019 року, факт якої Грищук В.К. також не заперечує, працівник секретаріату комітету Верховної Ради України домовляється з ним про зустріч голови ОАСК з Омельчуком О.М. та бажанням першого з ним познайомитися. На це прохання Грищук В.К. повідомляє, що така зустріч може відбутися в готелі «Hilton», про що він особисто повідомить голову суду по телефону.

Водночас, у розмові цього ж голови суду з помічником народного депутата (роздруківка розмови від 20 червня 2019 року) перший просить організувати йому зустріч з Омельчуком О.М., кандидатуру якого він буде лобіювати на призначення членом ВРП від Президента України.

Зміст наведених розмов свідчить про те, що Грищук В. К. прямо не відмовляє голові ОАСК на його прохання, є активним учасником таких розмов, сприяє в його контактах з Омельчуком О.М. задля лобіювання призначення останнього членом ВРП за квотою Президента України.

Також, під час співбесіди, Грищук В.К. підтвердив, що він, як член ВРП, розглянув та ухвалив рішення про залишення без розгляду скарг на суддю ОАКС, який фігурує в наведених записах телефонних розмов.

Відповідно до ст. 33 Закону України "Про Вищу раду правосуддя" член ВРП не може брати участі в розгляді питання і підлягає відводу, якщо встановлено, що він особисто, прямо, чи публічно заінтересований у розгляді справи, є родичем особи, стосовно якої розглядається питання, або якщо

будуть встановлені інші обставини, що виникають сумнів у його неупередженості.

За наявності таких обставин член ВРП повинен заявити самовідвід.

Під час співбесіди Грищук В.К. заявив, що у нього, як доповідача по цій скарзі, підстав для самовідводу не було.

Однак, зміст оприлюднених НАБУ записів телефонних розмов свідчить про близькі, довірчі стосунки члена ВРП Грищука В.К. з головою ОАСК, які можна визначити як такі, що виходять за межі професійних відносин між членом ВРП і головою одного з судів, стосовно якого у нього на розгляді перебувала скарга. Беручи до уваги те, що Грищук В.К. звертався до нього із проханням позитивного вирішення справи, в якій вирішувалось питання законності обрання його членом ВРП, то він, як член ВРП, повинен був уникнути вирішення будь яких питань, пов'язаних з цим суддею, оскільки в прийнятті рішень він не міг бути неупередженим.

Таким чином, Етичною радою встановлено, що після обрання на посаду члена ВРП Грищук В.К. намагався у спосіб, не передбачений законом, вплинути на розгляд справи щодо оскарження рішення з'їзду представників вищих навчальних закладів і наукових установ, яким Грищука В.К. призначено на посаду члена ВРП; надавав сприяння у призначенні іншої особи членом ВРП і допомагав іншій особі здійснювати таке саме сприяння; не заявив самовідвід при вирішенні питання про повернення скарг на дії голови ОАСК попри підтвержені особисті стосунки з останнім, за наявності конфлікту інтересів.

Такі дії Грищука В.К. підривають авторитет як до Вищої ради правосуддя, як конституційного органу, так і до судової системи України в цілому.

Крім того, Етична рада зазначає, що у своїх письмових відповідях на запитання Етичної ради Грищук В.К. повідомляє, що його зустрічі з головою ОАСК відбувалися в робочий час і стосувались, переважно, питань підготовки судової реформи, а також з метою отримання консультацій щодо

практики застосування адміністративного законодавства. Однак, наведені роздруковки телефонних розмов спростовують ці твердження та свідчать про його нечесність (п. 1.3.2. Методології).

Відповідно до п. 1.3 Методології, показниками критерію професійної етики та доброчесності є незалежність, чесність, неупередженість, непідкупність, сумлінність, дотримання етичних норм та бездоганна поведінка в професійній діяльності та особистому житті, а також відсутність сумнівів щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата (діючого члена ВРП) або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата (діючого члена ВРП) його статусу.

Стосовно намагання Грищука В.К. вплинути на розгляд справи щодо оскарження рішення з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ, яким Грищука В.К. призначено на посаду члена ВРП, Етична рада зазначає, що одним з показників критерію професійної етики та доброчесності члена ВРП є чесність, тобто наявність високих моральних якостей, правдивість у професійній діяльності та повсякденному житті (п. 1.3.2 Методології). Діючи у спосіб, який можна розглядати як намагання здійснити позапроцесуальний вплив на суддю, що розглядав справу, в якій вирішувалось питання законності обрання Грищука В.К. членом ВРП, останній не дотримався критерію чесності, поставив під сумнів незалежність правосуддя як базового принципу судової влади в демократичній державі, а також поставив свої інтереси щодо якомога швидшого призначення на посаду вище інтересів правосуддя.

Цими діями Грищук В.К. також істотно порушив такий показник як дотримання етичних норм та демонстрація бездоганної поведінки в професійній діяльності (п. 1.3.6. Методології), оскільки намагання у непередбачений законом спосіб (шляхом звернення до голови суду) домогтися позитивного вирішення для себе справи у суді, безумовно, не є проявом бездоганної поведінки у професійній діяльності. Зміст розмови з

головою ОАСК прямо вказує на те, що йшлося не про суто «розгляд справи у розумні строки», як стверджує Грищук В.К., хоча і це було б порушенням професійної етики. Фрази голови ОАСК щодо того, щоб Грищук «не хвилювався» чітко вказує на те, що метою розмови було усунення перешкод для призначення Грищука В. К. на посаду члена ВРП.

Так само істотним порушенням критерію бездоганної поведінки у професійній діяльності та особистому житті є участь Грищука В.К. в організації та проведенні зустрічей голови ОАКС і Омельчука О. М. Грищук В.К. мав розуміти, що, як член ВРП, він не повинен вчиняти дій, які можуть розглядатися як пряма чи опосередкована підтримка певних кандидатів у ВРП, а також не може організовувати, сприяти в організації і брати участь у зустрічах, предметом яких є лобювання певної особи на посаду члена ВРП. Однак, Грищук В.К. неодноразово вчиняв такі дії, не заперечував проти прохань сприяти призначенню певної особи на посаду члена ВРП. Етичною радою встановлено, що при цьому Грищук В.К. жодного разу у визначений законом спосіб, як того вимагала від нього професійна етика, не відреагував на подібні прохання про зустрічі чи прохання про «допомогу». Більш того, Грищук В.К. сам визнав під час співбесіди, що припинив спілкування з головою ОАСК не у зв'язку з етично сумнівними чи очевидно неприпустимим проханнями з боку останнього, а лише після внесення щодо голови суду відомостей в Єдиний реєстр досудових розслідувань, тобто, з моменту, коли таке спілкування могло б зашкодити репутації самого Грищука В.К. Пояснення Грищука В. К., зокрема, під час співбесіди, про те, що він не вбачає в своїх діях порушень професійної етики і доброчесності оскільки це не вплинуло на призначення Президентом України Омельчука О. М. на посаду члена ВРП, свідчить про те, що Грищук В. К. не вбачає жодної проблеми з точки зору професійної етики у своєму залученні до подібних дій і додатково свідчить про нерозуміння або зневажання Грищуком В. К. стандартів професійної етики і

доброчесності, яких має дотримуватися член ВРП в частині бездоганної поведінки.

Стосовно участі Грищука В.К. у вирішенні питання про залишення без розгляду скарги щодо голови ОАСК, Етична рада зазначає, що показниками критеріїв професійної етики і доброчесності є також неупередженість, тобто відсутність негативної або позитивної, заздалегідь сформованої суб'єктивної думки, відношення проти кого-, чого-небудь, здатність ухвалювати безсторонні, справедливі, об'єктивні рішення попри наявність симпатій, антипатій, суспільної думки.

Ухвалюючи рішення на стадії попередньої перевірки дисциплінарної скарги щодо голови ОАСК, з якими, як встановлено, Грищука В.К. пов'язували позапрофесійні стосунки, він не відмовив у розгляді скарги за наявності конфлікту інтересів. Водночас, відповідно до п. 3 ч. 5 ст. 19 Закону України "Про Вищу раду правосуддя", член ВРП зобов'язаний відмовитися у розгляді питання за наявності конфлікту інтересів або обставин, що виникають сумнів у його неупередженості. З огляду на це Етична рада вважає, що його дії не відповідають показнику, визначеному у п. 1.3.3 Методології – неупередженість.

Відповідно до п. 1.5. Методології Етична рада для перевірки кандидата (діючого члена ВРП) на відповідність критерію професійної етики та доброчесності застосовує зазначені показники таким чином: 1) оцінювання відповідності показникам спирається на інформацію без часових або територіальних обмежень; 2) кандидат не відповідає показнику в разі доведення невідповідності або наявності обґрунтованих сумнівів у відповідності; 3) будь-який висновок чи оцінка національного або міжнародного органу щодо професійної етики та доброчесності кандидата не є наперед визначальними та обов'язковими для Етичної ради. Етична рада вважає, що наведені вище факти дають підстави вважати доведеним, що Грищук В. К. не відповідає таким показникам професійної етики і доброчесності як чесність, неупередженість і дотримання етичних норм та

демонстрація бездоганної поведінки в професійній діяльності та особистому житті. Ці порушення є істотними.

Також Етична рада зазначає, що аналіз наведених фактів та оцінювання дій Грищука В.К. як члена ВРП здійснювалися винятково щодо його відповідності критерію професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена ВРП. Висновки Етичної ради за результатами такого оцінювання не є преюдицією для правоохоронних органів та суду під час вирішення передбачених законом питань як щодо Грищука В.К., так і щодо інших осіб.

Окремо слід відзначити, що деякі відповіді Грищука В.К. під час співбесіди щодо припустимості певної поведінки члена ВРП (зокрема, стосовно відсутності негативних наслідків від сприяння призначення Омельчука О.М. членом ВРП через те, що останній так і не був призначений на посаду Президентом України) та щодо засад діяльності ВРП викликали у членів Етичної ради обґрунтовані сумніви в розумінні ним сутності такого важливого конституційного правового інституту як Вища рада правосуддя та її ролі у становленні незалежної і доброчесної судової влади в Україні.

Таким чином, керуючись пунктами 2.3, 3.1, 3.15.1, 3.2, Регламенту Етичної ради, Методологією оцінювання відповідності діючого члена Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, статтею 9-1 Закону України «Вищу раду правосуддя», Прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», Етична рада

у х в а л и л а:

Діючого члена Вищої ради правосуддя Грищука Віктора Климовича визнати таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Внести до з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ, що обрав члена Вищої ради правосуддя Грищука Віктора Климовича, рекомендацію про звільнення члена Вищої ради правосуддя Грищука Віктора Климовича з підстав, визначених пунктами 3-5 частини першої статті 24 Закону України "Про Вищу раду правосуддя".

З дня внесення Етичною радою зазначеного рішення член Вищої ради правосуддя Гришук Віктор Климович відсторонюється від посади, а його повноваження зупиняються до ухвалення рішення органом, що обрав цього члена Вищої ради правосуддя.

Голова

(підпис)

Л.Ю. Кишакевич